

BILDANDE AV NATURRESERVATET SJÖGARÅSEN I TORSBY KOMMUN

Beslut

Områdesskydd

Länsstyrelsen förklarar markerat område som naturreservat, se bilaga 1.
Beslutet meddelas med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken.

Naturreservatets namn är Naturreservatet Sjögaråsen.

Föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar om nedanstående föreskrifter för att tillgodose syftet
med naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar
i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. avverka eller på annat sätt skada träd och buskar samt ta bort eller
upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. utföra mekanisk markbearbetning,
3. tippa eller anordna upplag,
4. anlägga ledning,
5. utföra markavvattnande åtgärd,
6. rensa befintliga diken,
7. uppföra byggnad, annan anläggning eller anordning,
8. använda kalk, gödsel, växtnäringssämnen eller bekämpningsmedel,
9. framföra motordrivna fordon,
10. plantera in djur eller växter.

Undantag

A-föreskrifterna gäller inte förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar för genomförande av de åtgärder som framgår under B, och som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

A-föreskrifterna gäller inte vid normalt underhåll och nyttjande av befintlig bilväg och befintlig skoterled genom området. Undantaget för skoterleden gäller inte körning på barmark.

A 1 gäller inte kvistning eller rövning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

A 9 gäller inte terrängskoter som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförfordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla följande inom de områden som är markerade på bilaga 2,

1. rövning och utmärkning av reservatets yttergränser,
2. uppsättande av informationstavla,
3. undersökningar av mark, vegetation och organismer i miljöövervaknings- och uppföljningssyfte i hela reservatet,
4. anläggande och underhåll av parkeringsplats,
5. biotopvårdande åtgärder i form av reducering av yngre gran i tallskogen i delområde 2,
6. naturvårdsbränning i delområde 1, inklusive de säkerhetsåtgärder som krävs,
7. uppsättning av två fågelholkar; en för slaguggla i delområde 1 och en för pärluggla i delområde 3.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i författningar är det i reservatet förbjudet att

1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd eller buskar, stående eller omkullfallna,
2. samla in ryggradslösa djur, mossor, lavar och vedsvampar,
3. framföra motordrivet fordon,
4. anordna upplag,
5. uppföra byggnad eller anläggning.

Undantag

C-föreskrifterna gäller inte för förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren anlitar för genomförande av de åtgärder som framgår under B, som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

C 1 gäller inte kvistning eller röjning av sly upp till sju cm diameter i marknivå för underhåll av jaktpass.

C 3 gäller inte på befintlig bilväg.

C 3 gäller inte snöskoter på snötäckt mark på led som är märkt med röda ledkryss och som är utsatt på karta i bilaga 3. Observera att undantaget inte gäller körning på barmark.

C 3 gäller inte terrängskoter som behövs för uttransport av större vilt (älg, hjort, björn, vildsvin) från området enligt terrängkörningsförordningen (1978:594 1§), i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske så att skador på mark inte uppkommer. Skada definieras här som bestående längre än en växtsäsong.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård, se bilaga 4. Beslutet meddelas med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Förvaltare av naturreservatet

Länsstyrelsen i Värmlands län är förvaltare av naturreservatet.

Skälen för beslutet

Beskrivning av området och redogörelse för bakgrunden i ärendet

Naturreservatet Sjögaråsen är ett 84 hektar stort område beläget strax söder om E45 nio kilometer nordost om Stöllet (se bilaga 5). Områdets natur domineras av äldre tallskog och våtmark. Merparten av skogsbestånden i naturreservatet är naturskogsartade talldominerade skogar med en hög beståndsålder och värdefull åldersvariation inom bestånden. Genom förekomst av strukturer som lågor, torrakor och gamla träd har de naturskogsartade skogarna också en god förekomst av rödlistade arter och andra signalarter. I området finns arter knutna till såväl torrare tallskogar med stubbar och torrakor som påverkats av tidigare bränder, som skuggiga granskogar med inslag av asp.

Myrarna i västra delen av naturreservatet utgör del av ett våtmarksobjektet Myrar kring Nolibäcken med värdeklass 3 (visst naturvärde) i den nationella Våtmarksinventeringen från början av 1980-talet.

Det aktuella området på Sjögaråsen har en tät förekomst av nyckelbiotoper. I arbetet för att nå miljömålet Levande Skogar har Skogsstyrelsen bedömt att skogarna med höga naturvärden på Sjögaråsen bör ges ett långsiktigt skydd som naturreservat eller biotopskydd. Eftersom det på Sjögaråsen rör sig om

ett lite större område med nyckelbiotoper och gammal skog, som gränsar till ett befintligt naturreservat, har Skogsstyrelsen vänt sig till länsstyrelsen med en fråga om bildande av naturreservat.

Efter besök på plats, och kontakt med berörda markägare, beslutade länsstyrelsen 2012 att inleda en process med bildande av naturreservat genom ersättning till markägarna.

Synpunkter på förslaget till beslut

På det förslag till beslut som skickades på remiss i februari 2018 har följande synpunkter lämnats:

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har inget att erinra mot förslaget till beslut.

Naturskyddsföreningen Värmland

Föreningen välkomnar förslaget på naturreservat och föreslår att C-föreskrifterna även ska omfatta ett förbud mot att samla in och gräva upp kärlväxter.

Nedre Värnäs viltvårdsområde

Viltvårdsområdet påpekar att förslaget till nytt naturreservat är det sjunde inom viltvårdsområdets gränser, och eftersom jakt ”är en djupt rotad tradition för ortens befolkning och besökande jaktgäster är alla inskränkningar i denna urgamla rätt en ytterst negativ utveckling för bygden.”. Från viltvårdsområdets sida menar man att naturreservaten, genom olika restriktioner, försvårar jakt även om jakt är tillåten i alla naturreservaten.

Viltvårdsområdet påpekar också att nyare forskning (ingen referens finns angiven) visat att ”djurlivet utvecklas mer positivt i växande och brukade skogar jämfört med t.ex. reservat, vilket innebär att Nedre Värnäs VVO på sikt kan få en sämre utveckling av vilda djur inklusive älg beroende på de många reservaten!”

Viltvårdsområdet avslutar sitt yttrande med att inte förorda bildande av ett nytt naturreservat, samt att föreningen kommer överklaga ett eventuellt beslut om nytt naturreservat.

Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Precis som framförts av Nedre Värnäs viltvårdsområde kommer det, efter beslut om naturreservatet Sjögaråsen, att finnas sju naturreservat inom viltvårdsområdets gränser. De sju reservaten har en sammanlagd yta av 365 hektar, vilket är knappt tio procent av viltvårdsområdets areal på 3703 ha.

Av de sju reservaten är det endast Fänstjärnsskogens naturreservat (92 ha) som har en viss inskränkning i jakten. I det området får endast älg, hare och

räv jagas. I fem av de övriga naturreservaten finns inga inskränkningar i jakten mer än förbud mot att röja sly och ta bort träd för att underhålla jaktpass. I beslutet om Sjögaråsens naturreservat finns ett undantag från förbudet mot skogsbruk för just röjning av sly i syfte att underhålla jaktpass.

När det gäller naturreservatens påverkan på utvecklingen av djurlivet i ett område är det sannolikt så att naturreservatens gamla barrskogar inte är en optimal miljö för t ex en tät älgstam. De har istället stort värde för arter som till exempel tjäder, som gynnas av äldre skog.

Med hänvisning till att naturreservaten bara utgör en liten del av viltvårdsområdet, och att inskränkningarna i utövandet av jakt är mycket ringa, är det länsstyrelsens bedömning att bildandet av naturreservat bara har en mycket begränsad negativ effekt på utövandet av jakt inom Nedre Värnas viltvårdsområde.

Syftet med reservatet

För att länsstyrelsen ska få förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat måste vissa förutsättningar vara uppfyllda. Syftet ska antingen vara att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Syftet kan också vara att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla natur- eller livsmiljöer för skyddsvärda arter (7 kap. 4 § miljöbalken).

Naturreservatet Sjögaråsen bildas i syfte att bevara biologisk mångfald i ett område med värdefulla naturskogar och våtmarker. Områdets naturskogar och andra ingående naturtyper, samt deras orörda karaktär, ska bevaras. Av särskilt bevarandevärde är den äldre tallskogen med död ved och naturliga gläntor, samt de arter som hör till den miljön. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande naturtyper och arter.

Syftet ska uppnås genom att skog och våtmark i huvudsak tillåts att utvecklas fritt genom intern dynamik. Undantag från fri utveckling görs för restaureringsinsatser med försiktig reducering av gran i områdets talldominerade skog, Åtgården har som syfte att gynna och bevara arter knutna till tallskog med god solinstrålning.

Exploatering och arbetsföretag i området förhindras och våtmarkens hydrologi skyddas från negativ påverkan.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen om föreskrifter. Stödet för att utfärda föreskrifter finns i 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken när det gäller de s.k. A-föreskrifterna och i 6 § samma kapitel för de s.k. B-föreskrifterna. Att länsstyrelsen kan besluta om s.k. C-föreskrifter regleras i 7 kap. 30 § miljöbalken jämförd med 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

A-föreskrifterna reglerar de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med reservatet.

B-föreskrifterna reglerar de intrång som ägare och innehavare av särskild rätt måste tåla för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

C-föreskrifterna reglerar rätten att färdas i och vistas inom naturreservatet, liksom ordningen i övrigt. Denna typ av ordningsföreskrifter får utfärdas om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet. Beslutade C-föreskrifter gäller omedelbart, även om de överklagas.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön.

Sammanfattning

De grundläggande förutsättningarna för att förklara området som naturreservat är uppfyllda. Reservatsbildningen är förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna och med den för området gällande kommunala översiktsplanen. Ingen kommunal detaljplan eller områdesbestämmelse enligt plan- och bygglagen finns som berör området. Inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten går inte längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Reservatet ska därför inrättas och de föreskrifter som framgår av beslutet ska gälla för området.

Genom beslutet undantas 62 hektar skyddsvärd produktiv skogsmark från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Bildandet bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Levande skogar.

Upplysningar

Beslutet kungörs i Värmlands läns författningssamling samt i ortstidning.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifterna i detta beslut om det finns särskilda skäl och är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Bestämmelserna i skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas om det som sägs där strider mot föreskrifter för naturreservatet.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan mot staten hos mark- och miljödomstolen inom ett år från det att beslutet vunnit laga kraft. Om så inte sker går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljö- och energidepartementet, (bilaga 7).

Landshövding Kenneth Johansson har fattat beslut i detta ärende. Naturvårdshandläggare Johan Bohlin har varit föredragande. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johan Blom, verksamhetschef Torben Ericson och tf enhetschef Laura Hedberg.

Bilagor till beslutet:

1. Beslutskarta
2. Karta över B-föreskrifter
3. Karta som visar skoterled
4. Skötselplan
5. Översiktskarta
6. Artlista
7. Hur man överklagar

Länssstyrelsen
Värmland

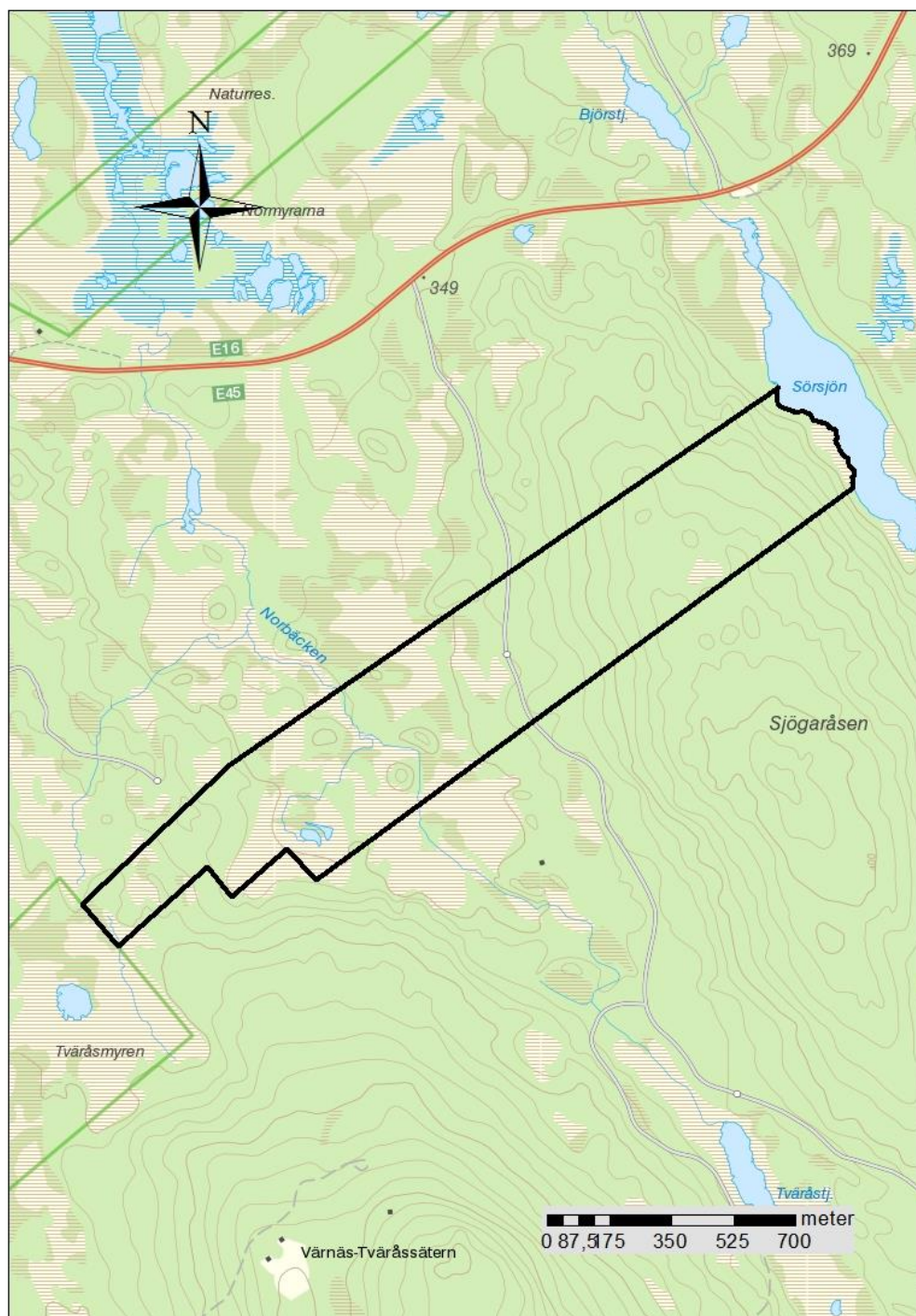
Naturvård
Johan Bohlin

BESLUTSKARTA

Datum
2018-xx-xx

Bilaga 1

Referens
511-2572-2013

Beslutscharta för naturreservatet Sjögaråsen. Reservatsgräns visas med svart heldragen linje. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Värmland

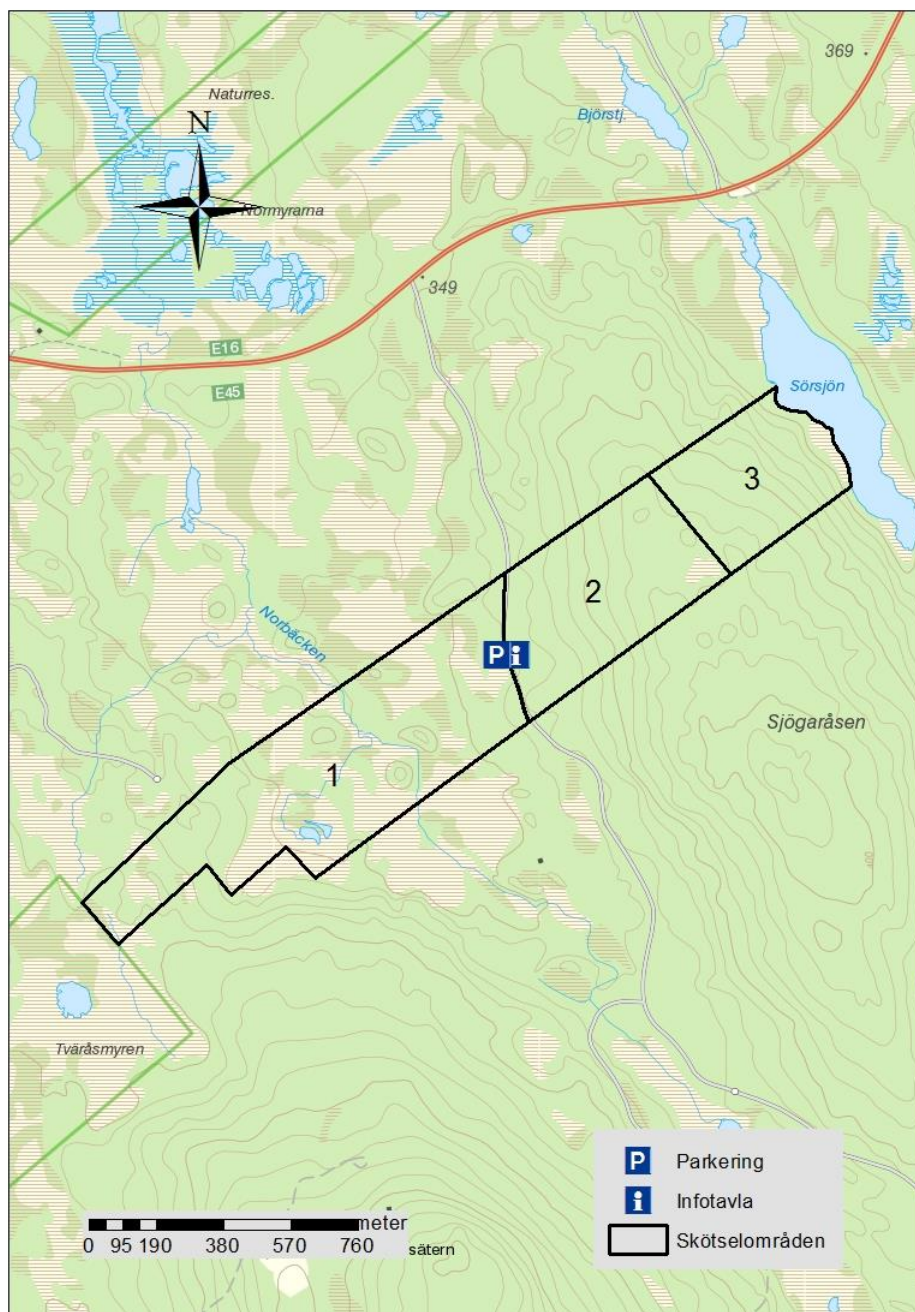
Naturvård
Johan Bohlin

KARTA ÖVER B-FÖRESKRIFTER

Datum
2018-xx-xx

Bilaga 2

Referens
511-2572-2013

Karta som visar delområden och anläggningar som omfattas av B-föreskrifter i naturreservatet Sjögaråsen. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Länsstyrelsen
Värmland

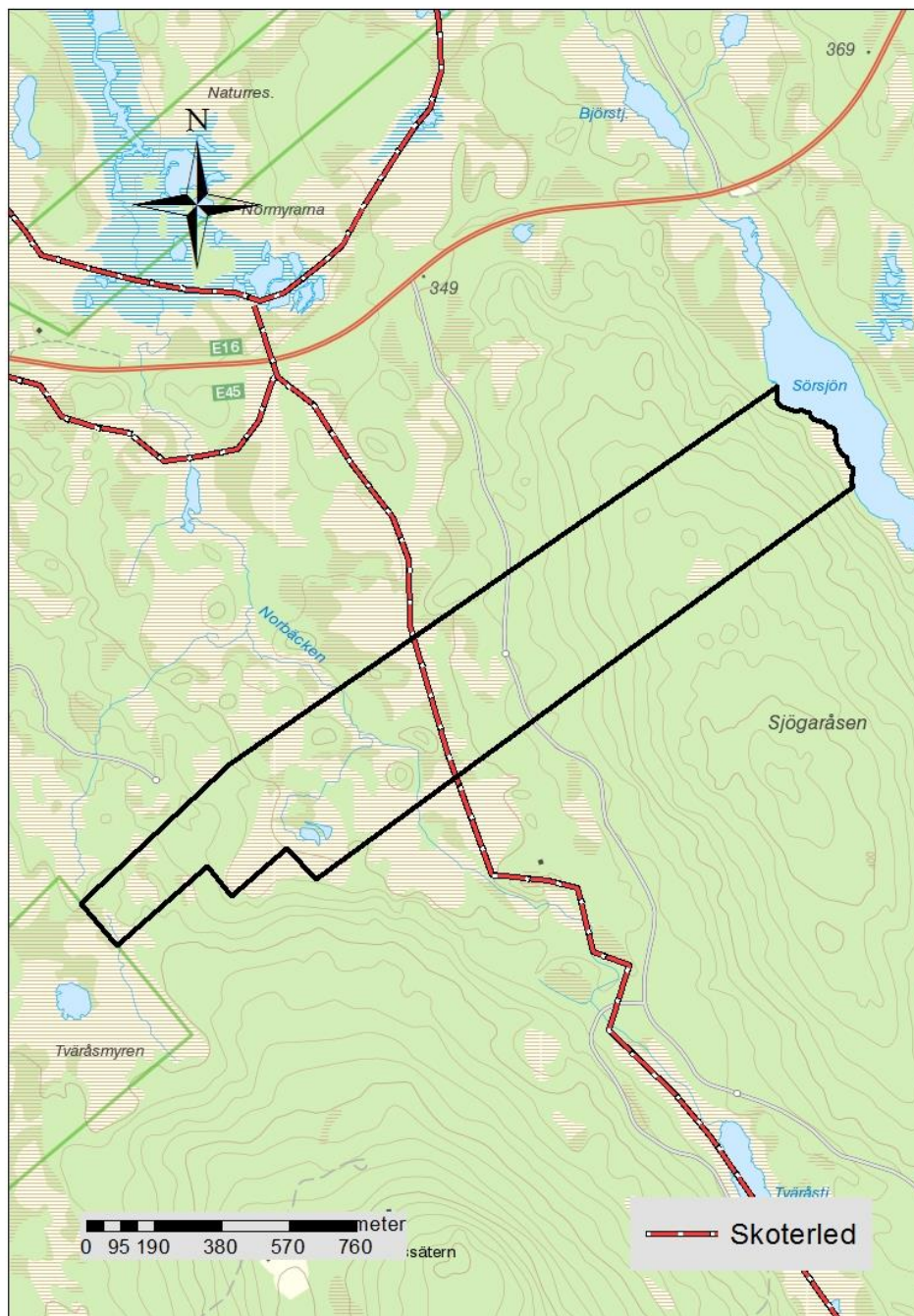
Naturvård
Johan Bohlin

KARTA ÖVER SKOTERLED

Datum
2018-xx-xx

Bilaga 3

Referens
511-2572-2013

Karta som visar den skoterled (röd och vit linje) som går genom naturreservatet Sjögaråsen. Reservatsgränsen visas med svart heldragen linje.

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SJÖGARÅSEN

1. Syftet med naturreservatet

Naturreservatet Sjögaråsen bildas i syfte att bevara biologisk mångfald i ett område med värdefulla naturskogar och våtmarker. Områdets naturskogar och andra ingående naturtyper, samt deras orörda karaktär, ska bevaras. Av särskilt bevarandevärde är den äldre glesa tallskogen med död ved och soliga varma gläntor, samt de arter som hör till den miljön. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande naturtyper och arter.

Syftet ska uppnås genom att skog och våtmark i huvudsak tillåts att utvecklas fritt genom intern dynamik. Undantag från fri utveckling görs för restaureringsinsatser med försiktig reducering av gran i områdets talldominerade skog. Åtgärden har som syfte att gynna och bevara arter knutna till tallskog med god solinstrålning.

2. Administrativa data

2.1 Naturreservat

Objektnamn	Sjögaråsen
NVR-nummer	2041694
Kommun	Torsby
Areal	84 ha
Fastighetsanknutna rättigheter som reservatet berör	För aktuella delar av berörda fastigheter finns inga inskrivna rättigheter, men alla har del i den skogsbilväg (Nedre Värnäs GA:3) som går igenom området.
Markslag och naturtyper* (ha):	
Skogsmark	66,9 ha
(varav produktiv skog)	62,6 ha
Tallskog	35,3 ha
Granskog	6,5 ha
Barrblandskog	6,1 ha
Barrsumpskog	4,2 ha
Lövblandad barrskog	1,9 ha
Triviallövskog	0,9 ha

Lövsumpskog	0,2 ha
Ungskog inkl hyggen	7,6 ha
Impediment	4,3 ha
Våtmark	16,8 ha
Sjöar och vattendrag	0,3 ha
Summa	84,1 ha
Prioriterade bevarandevärden:	
Markslag	Gammal skog, myr utan diken, orördhet
Strukturer	Grova träd, död ved, bäck och tjärn
Arter	Raggbock och tretåig hackspett

*arealer för markslag och naturtyper baseras på KNAS. Summan är en summering av de ingående delområdenas avrundade arealer. Avrundningen kan innebära att den sammanlagda KNAS-arealen inte är den samma som reservatets totala areal.

3. Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Områdets skogar påverkades i mitten av 1800-talet av dimensionsavverkning och efter andra världskrigets slut har delar av området plockhuggits eller kalavverkats. Myrmarken bedöms inte ha påverkan av dikning.

4. Områdets bevarandevärden

Områdets prioriterade bevarandevärden är de gamla naturskogsartade skogsbestånden med ingen eller begränsad påverkan av sentida skogsbruksåtgärder. I skogarna finns strukturer som överståndare, död ved och åldersvariation, av stor betydelse för områdets biologiska mångfald.

- **Biologiska bevarandevärden**

De bevarandevärden på naturtypsnivå som nämns ovan utgör grunden för områdets förekomst av rödlistade arter och signalarter som t ex raggbock, slaguggla, tretåig hackspett, lunglav, skorpigelélav, talltagel, dvärgbägarlav, broktagel och vedtrappmossa.

- **Kulturhistoriska bevarandevärden**

Det finns inga kända eller registrerade kulturhistoriska lämningar inom området.

- **Bevarandevärden för friluftsliv**

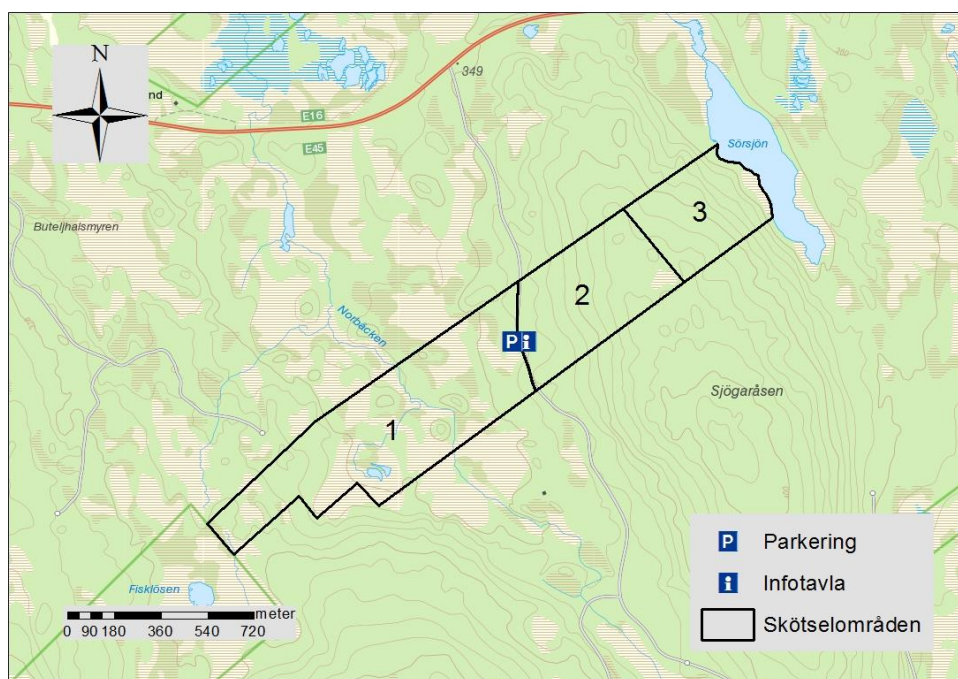
Utöver den markerade skoterled som passerar i nord-sydlig riktning igenom västra delen av området finns inga anläggningar för friluftsliv.

5. Skötselområden

Naturreseptatet Sjögaråsen är ett 84 hektar stort område där äldre tallskog och våtmark dominerar. Merparten av skogsbestånden i naturreseptatet Sjögaråsen är naturskogsartade talldominerade skogar med en hög

beståndsålder och värdefull åldersvariation inom bestånden. Genom förekomst av strukturer som lågor, torrakor och gamla träd har de naturskogsartade skogarna också en god förekomst av rödlistade arter och andra signalarter. I området finns arter knutna till såväl torrare tallskogar med stubbar och torrakor som påverkats av tidigare bränder, som fuktiga granskogar med inslag av asp.

Myrarna i västra delen av naturreservatet utgör del av ett våtmarksobjektet Myrar kring Nollbäcken med värdeklass 3 (visst naturvärde) i den nationella Våtmarksinventeringen från början av 1980-talet.

Figur 1. Karta över skötselområden och anläggningar i naturreservatet Sjögaråsen. P och I visar läge för parkeringsplats respektive informationstavla. Siffrorna 1-3 anger olika skötselområden.

Skötselområde 1: Västra delen med mosaik av skog och myr, 44 hektar

Den västra delen av området är flack och till övervägande del en mosaik av myr och talldominerad skog på mindre moränåsar. Aldern på skogsbestånden varierar från ung till gammal. Längst i väster finns ett något större inslag av gran och barrblandskog. Flera skogspartier är naturskogsartade gamla bestånd med flerhundraåriga tallöverståndare, död ved och gott om stubbar och lågor med kolad ved. Påverkan av modernt skogsbruk i de äldre bestånden är begränsad, men det finns en tydlig påverkan av tidigare skogsbränder.

• Bevarandemål

Merparten av skogen ska domineras av tall och ha en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd och lågor. Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men det är en naturlig del av

skogens utveckling. Typiska arter kryptogamer, kärlväxter och fåglar förekommer. Arealen barrskog är minst 40 ha. Bäck, tjärn och myr ska inte påverkas av dikning eller dämning.

- **Åtgärder**

Bränning av skog i naturvårdande syfte bör om möjligt genomföras i delar av området för att åstadkomma brandskapade strukturer och kvaliteter. Lämpliga ytor att bränna avgränsas genom detaljplanering i området. I övrigt lämnas området för fri utveckling genom naturlig dynamik.

Uppsättning av en holk för slaguggla. Holken ersätts med ny holk på annan plats i skötselområdet när den tjänat ut.

Skötselområde 2: Talldominerad skog i västlut, 24 hektar

Skötselområde 2 sluttar svagt mot väster. Med undantag av ett parti granskog och ett område med ungskog nära skogsbilvägen dominerar skötselområdet av äldre tallskog. Tallskogen har en beståndsålder på ungefär 170 år och här finns gamla träd med brandljud, gamla grova lågor samt en del senvuxna gamla granar och björkar. Hela området har tydlig påverkan av tidigare skogsbränder.

- **Bevarandemål**

Målbilden för delområdet är naturskogsartad gammal talldominerad skog med överståndare, senvuxna träd, död ved, åldersvariation, luckor och god solinstrålning.

Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men det är en naturlig del av skogens utveckling. Typiska arter av mossor och kärlväxter förekommer.

Arealen barrskog är minst 22 hektar.

- **Åtgärder**

Restaureringsåtgärd i form av försiktig reducering av i första hand yngre gran genom fällning eller ringbarkning i utpräglade tallbestånd. Inget virke ska tas ut ur skogen. I övrigt fri utveckling.

Skötselområde 3: Talldominerad skog i östlut, 16 hektar

Merparten av skötselområdet sluttar ganska brant åt öster, ned mot Sörsjön. Över hela ytan står äldre talldominerad skog. Här och var i sluttningen finns större block. Norra delen är mer utpräglad gammal och naturskogsartad, och i östra delen står en cirka 140 år gammal och ogallrad så kallad ”stavatallskog” som sannolikt är självföryngrad och utan påverkan av skogsbruk efter senaste branden i området. I området finns spridda gamla tallar med brandljud och enstaka gamla lövträd som även de är ett tecken på tidigare brand. I sluttningen kommer en del gran av olika ålder. Längst ned mot Sörsjön är andelen gran något högre.

- **Bevarandemål**

Målet för den här delen av naturreservatet är naturskogsartad gammal tallskog med inslag av gran. Skogen ska ha åldersvariation, överståndare, senvuxna träd samt gott om död ved.

Omvälvande störningar i form av t.ex. insektsangrepp eller brand kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär, men det är en naturlig del av skogens utveckling. Typiska arter av kryptogamer, kärlväxter och fåglar förekommer. Arealen barrskog ska vara minst 16 hektar.

- **Åtgärder**

Uppsättning av en holk för pärluggla. Holken ersätts med ny holk på annan plats i skötselområdet när den tjänat ut.

Skötselområde 4 (hela reservatet): Friluftsliv

I anslutning till skogsbilvägen genom området finns en befintlig liten parkeringsficka med utrymme för ca två fordon. Över myrmarken i områdets västra del går en markerad skoterled i nord-sydlig riktning. Leden underhålls i nuläget av Klarälvdalens skoterklubb. Länsstyrelsen har inget ansvar för underhåll eller skötsel av skoterled inklusive markeringar.

- **Bevarandemål**

Från skogsbilvägens avtag från E45 ska vägvisning finnas till naturreservatet Sjögaråsen och naturreservatet Granberg, som ligger vid slutet av samma skogsbilväg. Parkeringen ska vara en tydligt skyltad p-plats med utrymme för två personbilar. På informationstavlan ska finnas en reservatsskylt med information om reservatets naturvärden och föreskrifter, samt en karta som tydligt visar områdets utbredning och gränser. Det är önskvärt att kartan på informationsskylten också visar andra närliggande naturreservat.

- **Åtgärder**

Iordningställande av parkeringsplats samt informationstavla och informationsskylt. Beställning hos Trafikverket av vägvisning från E45 och uppsättning av egen vägs skylt vid parkering som visar riktning till naturreservatet Granberg.

6. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Prioritet	Skötselområde
<i>Istandsättning av reservatet</i>		
Markering av reservatsgräns	1	4
Informationstavla	1	4
Parkeringsplats	1	4
Vägvisning	1	4
<i>Markvård</i>		
Ringbarkning/fällning av gran	2	2
Uppsättning av fågelholkar	1	1 och 3
Naturvårdsbränning	3	1

7. Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Bevarandemålen för området kommer att preciseras i nivåsatta s.k. målindikatorer. En redogörelse för uppföljning av målindikatorerna kommer att finnas i en särskild uppföljningsplan.

Uppföljning av skötselåtgärder

Genomförda skötselåtgärder ska följas upp. Redovisning av genomförd åtgärd ska ange vad som gjorts i vilket område och tidsåtgången.

8. Genomförd dokumentation

Stora delar av områdets skogar har, efter inventering av Skogsstyrelsen, bedömts vara nyckelbiotop. 2011 inventerades förekomsten av raggbock i området. Sjögaråsen har därutöver besökts i fält tre gånger av biologer från länsstyrelsen. En översiktlig och enkel artinventering av områdets östra del genomfördes på ideell basis av Johan Bohlin, Björn Ehrenroth och Björn Owe-Larsson under ett besök den 23 juli 2013.

Länsstyrelsen
Värmland

Naturvård
Johan Bohlin

ÖVERSIKTSKARTA

Datum
2018-xx-xx

Bilaga 5

Referens
511-2572-2013

Översiktskarta för naturreservatet Sjögaråsen. Naturreservatet visas som snedstreckat svart område. © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Artlista för naturreservatet Sjögaråsen, Norra Ny socken

Kärlväxter

Knärot *Goodyera repens* NT, 2 bestånd

Mossor

Vedtrappmossa *Anastrophyllum hellerianum* NT

Lavar

Liten spiklav *Calicium parvum*

Brunpudrad nållav *Chaenotheca gracillima* NT

Vitgrynig nållav *Chaenotheca subroscida*, 2 lokaler

Kortskaftad ärgspik *Microcalicium ahlneri*

Gammelgranlav *Lecanactis abietina*

Kattfotslav *Arthonia leucopellea*

Dvärgbägarlav *Cladonia parasitica* NT

Aspgelélav *Collema subnigrescens* NT

Skinnlav *Leptogium saturninum*

Korallblylav *Parmeliella triptophylla*

Skuggblåslav *Hypogymnia vittata*

Talltagel *Bryoria fremontii*

Broktagel *Bryoria bicolor* VU, 1 lokal

Violettgå tagellav *Bryoria nadvornikiana* NT

Garnlav *Alectoria sarmentosa* NT

Lunglav *Lobaria pulmonaria* NT, flera lokaler, på asp, sälg, även på björk.

Skrovellav *Lobaria scrobiculata* NT, flera lokaler.

Skorpgelélav, *Rostania occultata*, NT, på 1 asp

Svampar

Gammelgranskål *Pseudographis pinicola*

Vedticka *Phellinus viticola*

Tallticka *Phellinus pini* NT, 1 ex

Nordtagging *Odonticium romellii* NT

Gräddporing *Sidera lenis* VU

Gulporing *Junghuhnia luteoalba* NT

Insekter

Raggbock *Tragosoma depsarium* VU, kläckhål på låga i skötselområde 2

Jättesvampmal *Scardia boletella* NT

Fåglar

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* VU, hackmärken på granar

Slaguggla *Strix uralensis*, tidigare häckning i delområde 1

18 rödlistade arter och 11 signalarter (inte rödlistade).

Personer/Organisationer som vid olika tidpunkt och i olika sammanhang inventerat i området:
Skogsstyrelsen (Nyckelbiotopsinventering), Johan Bohlin, Dick Östberg, Björn Ehrenroth,
Björn Owe-Larsson och Ulf Lindenbaum.

HUR MAN ÖVERKLAGAR LÄNSSTYRELSENS BESLUT

VAR SKALL BESLUTET ÖVERKLAGAS	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos regeringen, Miljödepartementet .
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall inlämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till regeringen.
TID FÖR ÖVERKLAGANDE	Skrivelsen måste ha kommit in till Länsstyrelsen inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
HUR MAN UTFORMAR SITT ÖVERKLAGANDE M M	I skrivelsen skall Ni - tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret) - redogöra för hur Ni anser att beslutet skall ändras Ni bör också redogöra för varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt. Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse skall undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress samt telefonnummer där Ni kan nå dagtid.